

MARIAN NAZAT

RUSIA 2018

De la Petru cel Mare
la... Deschamps

Lui Radu Cosașu, scriitorul născut în chiar anul
Mundialului dintâi și care face de vreo șase decenii
o cronică sentimentală a vieții, nu doar a sportului.

„Jocul viitorului va fi un joc de efort și abnegație.“

Angelo Niculescu, după *World Cup '66*

Basmul continuă...

Imediat după ce-am isprăvit *Basmul fotbalului...*, gândul unei noi cărți mi-a încolțit pe loc. Urma să înceapă un alt *Mondial*, alte emoții și povești nemuritoare, alte peripeții ale „mingii cu picățele”. O minge descălecată acum în țara țărilor sângeroși și fără de milă, a căror măreție captivează încă, seduce și înspăimântă deopotrivă. Ca să înțelegi Rusia de azi, trebuie să-i cercetezi rădăcinile – și ce cunoaștere e aia care să-l ocolească pe Petru I, ziditorul nemărginitului imperiu? De aici izvorăște cartea aceasta, de la o legendă extrafotbalistică, pentru a se sfârși într-o zi de iulie a anului 2018, atunci când Didier Deschamps își puna pe frunte laurii trofeului intercontinental râvnit și de nemți, și de francezi, și de englezi, sau de brazilieni, belgieni, argentinieni ori spanioli. Tocmai el, fostul căpitan al „Cocoșului galic” din vremea titlului din 1998, contestat cu vehemență în urmă cu două veri, la Paris, de către cei care nu concepeau să piardă în fața lusitanilor finala *Cupei Europei*. Așa că puțini mai nădăjduiau că selecționarul *naționalei* din „Hexagon” se va încorona ca împărat la Moscova, acolo unde nici Napoleon și nici Hitler n-au câștigat decât umilință și rușine.

Cândva, în primul număr al *Gazetei Sporturilor*, scos pe tarabele României interbelice la 14 septembrie 1924, se puteau citi niște fraze niciodată căzute în desuetudine: „Ne ferim a face o profesie de credință. Lăsăm a fi judecați după fapte. Poate că sunt mai eloquente decât vorbele”. Prin volumul abia încheiat, eu am făptuit cu vorbele și de aceea solicit, în *ultimul cuvânt*, o judecată de chibiți, iar nu de critici literari gomoși și mizantropi!

AUTORUL

Epilog

13 iulie 2014. *Maracanã*, Rio de Janeiro. Căpitanul Neuer ridică la cer cupa îmbrăcată în aur. Germanii au învins iarăși Argentina, tot cu 1-0, ca și în 1990, numai că, acum, golul izbăvitor a fost înscris în prelungiri. Oricum, nu s-a mai repetat dezastrul din 2010, acel 0-4 din Africa de Sud. Nemții din tribună jubilează, sunt în culmea fericirii. *Deutschland über alles!*

Brazilienii plâng cu lacrimi cât căpășunile de zahăr¹, nu și-au revenit încă din coșmarul de la Belo Horizonte. 1-7 cu *Mannschaft* acasă la tine?! Apoi 0-3 cu Olanda în finala mică?! Tragedie, nu altceva! „Dumnezeu s-a plictisit să fie brazilian“, se lamentează suporterii *Seleçao*, acești „amanți ai fotbalului“². Dar ei știu că timpul vindecă toate rănile, așa că izbucnesc într-un muget devastator: „O Brasil ha de ganhar!“³

Și carnavalul se stârnește, până în 2018 mai e destul, vreo patru ani, suficient răgaz pentru ca *auriverdi* să redevină artiștii inegalabili de odinioară și să cucerească din nou Planeta Fotbal...

¹ Corcovado sau „Căpășana de zahăr“ desparte golful Botafogo de plaja Copacabana.

² Ioan Chirilă, *World Cup '66*

³ „Brazilia trebuie să învingă!“

Preambul

Demult, la banchetul de deschidere al *World Cup '66*, Harold Wilson¹ declara că FIFA este o organizație cu mai mulți membri decât ONU. Și englezul n-a greșit deloc, fiindcă această federație numără în prezent 209 țări afiliate.

Pentru *Rusia 2018* s-au înscris în preliminarii toate competițiile², împărțite în cele cinci mari regiuni geografice: Europa, Africa, Asia, America de Sud și America de Nord, Centrală și Caraibe. Dar până una-alta, să ne oprim puțin în Africa de Sud, acolo unde, în decembrie 2010, a avut loc adunarea Comitetului executiv al FIFA care trebuia să decidă gazda celui de-al douăzeci și unulea turneu final. Și-au depus candidaturile duetele Olanda – Belgia și Spania – Portugalia, precum și solitarele Anglia, Maroc și Rusia, ultima câștigând grațiile majorității celor 22 de membri; însă destui au început să strâmbe din nas, mai ales că *Olimpiada de iarnă* din 2014 primise aceeași destinație. Acuzațiile de corupție au apărut cu iuțea și un întreg mecanism de propagandă s-a pornit, unii contra, alții pentru, ca întotdeauna când e vorba despre cea mai întinsă țară de pe glob. Demonizatul Vladimir Vladimirovici Putin, colportau adversarii săi, încearcă să arate lumii că nu-i dictatorul zugrăvit în cele mai aspre tușe și de aceea va investi 12 miliarde de dolari, 5 numai pentru cele

¹ Lider al Partidului Laburist din Anglia și premier în perioadele 1964–1970 și 1974–1976

² S-au disputat 868 de meciuri și s-au înscris 2 454 de goluri.

12 stadioane... Iar Banca Centrală îi cânta în strună, emițând, până la 14 iunie, 20 de milioane de bancnote de 100 de ruble dedicate evenimentului, inscripționate pe partea anterioară a fiecăreia cu o minge, o hartă în relief a țării și un băiat care se uită vrăjit la legendarul portar sovietic Lev¹ Iașin respingând un șut. Altminteri, Gazpromul este Cominformul² de altădată, insinuează răutăcioșii, cu mențiunea că Internaționala Socialistă fusese înlocuită cu Internaționala Capitalistă, cu mult mai numeroasă și mai vârtoasă, desigur. Așa debutează preliminarile, în contextul ușor tensionat al unor dezbateri aprinse, fără vreo legătură totuși cu fotbalul... Căci ex-directorul Centrului Antidoping Rus, Grigori Rodcenkov – ajuns (curată coincidență, nu?) sub protecție dincolo de Ocean –, a dezvăluit că Rusia a pus la cale un program de dopaj susținut de stat în scopul obținerii cât mai multor medalii olimpice.

Europa își trimite pe scenă cam tot ce are mai bun, cu excepția Olandei („bronzul” din Brazilia) și a Italiei, însă *statuile* nu joacă niciodată. Așadar, Franța, Portugalia (regina de la Paris din 2016), Germania, Serbia, Polonia, Anglia, Spania, Belgia și Islanda promovează direct. În meciurile suplimentare (tur-retur), Elveția trece de Irlanda de Nord (1-0), Croația, de Grecia (4-1), Suedia, de

¹ Lev înseamnă „leu” în limba rusă.

² Cominform a reprezentat denumirea Biroului de Informații al partidelor comuniste și muncitorești înființat la propunerea lui I.V. Stalin în septembrie 1947. La această consfătuire au participat nouă lideri ai partidelor comuniste din URSS, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, România, Bulgaria, Iugoslavia, Franța și Italia, având ca fundament Doctrina Jdanov. Scopul Cominformului, al cărui sediu se afla la Belgrad, era de a controla strâns evoluția ideologică și politică a statelor și a partidelor comuniste participante. Singurele întruniri ale Cominformului au avut loc în septembrie 1947 (Polonia), în iunie 1948 (România) și în noiembrie 1949 (Ungaria), ultima reuniune a organizației fiind găzduită de București, în 1950. După moartea lui Stalin, survenită la începutul lunii martie 1953, Cominform și-a pierdut încetul cu încetul din importanță, cele două blocuri, comunist și capitalist, îndreptându-se spre o coexistență pașnică, organizația dizolvându-se în aprilie 1956, ca efect al destalinizării lansate de Nikita Hrușciov în februarie 1956, după cel de-al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și după „raportul secret” privitor la „cultul personalității” și la crimele din perioada predecesorului.

Italia (1-0), și Danemarca, de Irlanda (6-1)¹. Rusia profită de statutul de țară organizatoare și astfel „Bătrânul Continent“ își definește lista premianților.

Din Africa vin Tunisia, Nigeria, Maroc, Senegal și Egipt, iar Coasta de Fildeș, Ghana și Africa de Sud, de pildă, rămân, surprinzător, acasă.

Asia propune un cvintet format din Arabia Saudită, Iran, Japonia, Coreea de Sud și Australia, cangurii calificându-se *in extremis*, după 3-2 cu Siria, o dublă dificilă, cu suspans.

Brazilia (campiona olimpică din 2016, de la Rio), Uruguay, Argentina, Columbia și Peru reprezintă America de Sud, „Lamele“ eliminând la baraj Noua Zeelandă (2-0). Chile, cu o generație valoroasă (între care Sánchez și Vidal), deși campioană continentală în 2016, ratează la golaveraj, fiind egală incașilor.

În cele din urmă, Mexic, Costa Rica și Panama completează tabloul celor 32 de selecționate, în timp ce SUA furnizează o mare surpriză, pierzând *planificat*, zice-se „din rațiuni superioare de stat“, o calificare de toți anticipată. (S-a vorbit îndeștul că americanii ar fi boicotat demonstrația de forță a dușmanilor lor de moarte, însă nimeni n-a confirmat oficial zvonul.)

România a făcut parte din grupa E și s-a clasat pe locul 4, cu 13 puncte. Polonia a fost prima, cu 25 de puncte, Danemarca pe 2, cu 20, iar Muntenegru pe 3, cu 16. În spatele nostru, Armenia, cu 7 puncte, iar ultima, Kazakstan, cu 3.

O deziluzie previzibilă, după un turneu final francez început promițător și sfârșit lamentabil. În deschiderea de pe *Stade de France*, tricolorii cedaseră greu și târziu, 1-2² cu gazdele, un meci echilibrat,

¹ Am menționat scorurile generale.

² Franța – România: 2-1 Giroud ('57), Payet ('89), B. Stancu ('65 – *penalty*)
Franța: Lloris – Sagna, Koscielny, Rami, Evra – Matuidi, Kante, Pogba (Martial '77) – Payet (Sissoko '90+2), Giroud, Griezmann (Coman '66)

România: Tătărușanu – Săpunaru, Chiricheș, Grigore, Raț – Pintilii, Hoban – Popa (Torje '82), N. Stanciu (Chipciu '72), B. Stancu – Andone (Alibec '61)

în care selecționerul Puiu Iordănescu se vădise un bun strateg. Din păcate, remiza cenușie cu Elveția (1-1)¹ și înfrângerea rușinoasă cu Albania (0-1)² au anulat impresia dintâi, așa încât perspectivele nu anunțau nimic bun. Pentru campania prerusească fusese chemat pe bancă un străin, Christoph Daum, și toți se întrebau ce caută neamțul pe Dâmbovița. Mulți contestaseră această alegere, alții o salutară, considerând că disciplina germană va pune ordine și rigoare în jocul dezlănat al românilor. În Franța, lotul îi cuprinsese pe Tătărușanu (Fiorentina), Pantilimon (Watford), Lung (Astra Giurgiu), Chiricheș (SSC Napoli), Filip (Dinamo București), Săpunaru (Pandurii Târgu-Jiu), Mățel (Dinamo Zagreb), Găman (Astra Giurgiu), Dragoș Grigore (Al Sailiya), Moți (Ludogoreț), Raț (Rayo Vallecano), Sânmărtean (Al Ittihad), Pintilii (FC Steaua București), Hoban (Hapoel Be'er Sheva), Prepeliță (Ludogoreț), Adrian Popa (FC Steaua București), Chipciu (FC Steaua București), Stanciu (FC Steaua București), Torje (Osmanlıspor), Andone (Cordoba), Alibec (Astra Giurgiu), Keșerü (Ludogoreț) și Bogdan Stancu (Genclerbirligi).

O groază de veterani – Săpunaru, Moți, Raț, Pintilii, Hoban, Prepeliță, Sânmărtean, Stancu –, aflați poate la capătul carierei. Câțiva, convocați conjunctural – Mățel, Filip, A. Popa, Torje –, fără ca forma lor să o impună; dar, în lipsa altora, erau utili și ei. De unde să vii cu debutanți, când liga noastră națională se subțiasse valoric de la an la an? Bașca arghirofilia și discreționarismul negustorilor finanțatori ai ruinerii ligilor neaoșe. Aici observase corect Daum: „Jucătorii

¹ România – Elveția: 1-1 (B. Stancu '18 – *penalty*, Mehmedi '57)

România: Tătărușanu – Săpunaru, Chiricheș, Grigore, Raț (Filip '62) – Prepeliță, Pintilii (Hoban '46) – Torje, B. Stancu (Andone '84), Chipciu – Keșerü

Elveția: Sommer – Lichtsteiner, Schaer, Djourou, Rodríguez – Behrami, Xhaka – Shaqiri (Tarashajm '90+1), Dzemaili (Lang '83), Mehmedi – Seferović (Embolo '64)

² România – Albania: 0-1 Sadiku ('43)

România: Tătărușanu – Săpunaru, Chiricheș, Grigore, Mățel – Prepeliță (Sânmărtean '46), Hoban – Adi Popa (Fl. Andone '68), N. Stanciu, B. Stancu – Alibec (Torje '57). Albania: Berisha – Hysaj, Ajeti, Mavraj, Agoli – Abrashi, Basha (Cana '83), Memushaj – Lila, Sadiku (Balaj '58), Lenjani (Roshi '57)

și antrenorii sunt sclavii patronilor, așa văd eu lucrurile. Trebuie să ai o limită, când trebuie să pui stop¹. Ehe, vorbă mare, însă cine să-l asculte pe venetic pe meleagurile în care excesele sunt... nelimitate?

Căci în Moldo-Valahia e o amestecătură de civilizații, de epoci pe care, din exterior, nu-i chip să le pricepi. Vorba lui Ion Vianu, fiul mai celebrului Tudor Vianu: „Românii sunt și ei balcanici, puțin bulgari, puțin greci, dacă nu turci”². Și germani, și maghiari, și lipoveni, și sârbi... Forme confuze, aproximative și mereu în schimbare, fonduri eterogene, contradictorii și niciodată stabile... Avem, pe de o parte, finanțatori coborâți parcă din feudalism, al căror principiu de viață se rezumă la bolboroseala-ciocan: „Bă, eu bag bani, așa că fac ce vreau, cui nu-i convine să plece! Interesul meu e să-mi măresc profitul afacerii!” De aceea, antrenorii au devenit *brelocurile* agățate de centura stăpânilor de iobagi cu crampoane. Pe de altă parte, au apărut și niscaiva inși cu ifose corporatiste, care văd fascinantul joc „ca pe un show, vindem senzații, uneori bune, alteori mai puțin bune”³. Din păcate, microbistul autohton s-a săturat să i se tot *pară* că se uită la un meci de fotbal, el dorește fotbal adevărat, iar nu senzații!

Una peste alta, fostul antrenor al celor de la Stuttgart și Leverkusen trebuia să opereze o triere serioasă a lotului inițial și să aducă sânge proaspăt, să meargă pe mâna tinerilor. S-a pornit în preliminarii într-o stare de euforie, ca și când teutonul ar fi fost vreun scamator... Desigur, au contat decisiv discursurile bombastice, de propagandă găunoasă ale președintelui federației, Răzvan Burleanu, un activist semidoct al fotbalului. Ce a urmat se știe, înfrângeri usturătoare cu leșii, o alta cu muntenegrenii și două egaluri cu vikingii... Bilanțul expatului? Zece partide (opt oficiale) și numai două victorii, ambele în inferioritatea numerică a armenilor (5-0 și 1-0). A treia s-a înregistrat în amicalul cu Chile. Salariul? 45 000 de euro pe lună!? Și am

¹ *Gazeta Sporturilor*

² Ioana Scoruș în dialog cu Ion Vianu, *În definitiv...*

³ Horia Sabo, finanțatorul echipei din Iași, într-un interviu acordat *Gazetei Sporturilor*

socotit aproape paisprezece luni... Culmea, după ultimul meci, 0-1 în Muntenegru, ex-selecționerul declarase că a observat la elevii săi progres și motivație, „dar nu am avut faze de gol”¹. Păi, ce progres e ăla fără faze de gol?! Christophisme... Bunăoară, el le reproșase jurnaliștilor mitici și lipsa de patriotism: „Uneori nu sunteți români, uneori mă simt mai român decât voi. Vreți mai mult să distrugeți ceea ce se construiește. Simt uneori că mă identific mai mult cu acest popor decât voi!”² Haida-de, nici Baronul Münchhausen nu ne-ar fi mințit mai abitar! Sau: „*Gazeta Sporturilor* e bună pentru învelit pește și atât!”³ Asta chiar e o noutate, nu știam că prusacii folosesc hârtia de ziar la înfășurarea peștelui...

Dinspre noi i s-a răspuns la fel, dacă nu și mai clonțos. De pildă, frustul Victor Pițurcă i-a servit-o pe șleau: „În afara faptului că fotbalul românesc îi este total necunoscut, habar nu are cine sunt jucătorii din fotbalul românesc, nu a avut capacitatea să evalueze corect valoarea jucătorilor. Nu are nimic în comun cu meseria de selecționer”⁴. Un alt oltean slobod la limbă, Sorin Cârțu, l-a lovit direct în plex: „Nu am văzut un neamț mai milog ca ăsta. De prima dată a venit cu subaprecieri față de noi. Eu n-am văzut antrenor să garanteze calificarea. E singurul antrenor din lume care garantează ceva pe viitor”⁵. Indiscutabil, „românii, când nu sunt excesivi, sunt nuli”, numai că bietul Christoph nu citise celebra zicere a *disperatului* de serviciu al neamului daco-traco-getic, Emil Cioran...

Gâlceava dâmbovițeană trece, firesc, dincolo de granițe, tocmai în Suedia, unde o gazetă, *Aftonbladet*, sparge buboiul carpato-danubiano-pontic: „Într-o națiune fotbalistică având pe cap o mie de probleme, cu lipsa resurselor, infrastructura proastă și nebunia politică, Daum a fost tot ceea ce românii aveau mai puțin nevoie”.

¹ *Gazeta Sporturilor*

² Ibidem

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

Consecința? În perioada sa, „România nu mai speria pe nimeni, ajunsese de răs”. Excepțională radiografie!

Nici fotbaliștii nu l-au ocolit cu insulta, Gabi Torje mărturisind că „lui Daum nu i-au plăcut jucătorii cu personalitate, cei care au mereu un cuvânt de spus. Dacă-ți place să mai faci o glumă, să mai vorbești la antrenament, nu e bine. Lui nu i-au plăcut genul ăsta de jucători și i-a eliminat pe rând. Voia jucători care să nu spună nimic, să țină capul plecat”¹. Poate că ex-dinamovistul are dreptate, însă de ce el nu joacă mai nicăieri, că n-or fi toți antrenorii cu care a lucrat clonele nibelungului? Iar Răzvan Raț conchide neiertător: „*Un dezastru total: rezultate, calificare* pierdută foarte devreme, timp pierdut, bani iroșiți. ăsta e adevărul! Și spun asta nu pentru că nu m-a convocat pe mine. Faptele o arată”². Bietul Daum s-a dezmeticit într-un târziu și a demisionat, odată cu pierderea oricărei șanse la calificare, așa că este instalat Cosmin Contra, o altă alegere controversată. Dar ce nu e discutabil în țara clevetelilor neterminate și sterile?

Cu ce ne-am ales din descălecarea neamșului? Simplu, cu praful de pe tobă! Am irosit un an și ceva încercând să luăm în serios o încropeală înfășurată în *papir* apusean. Cristian Geambașu se întreabă și el înainte de a-și răspunde: „Nu rămâne nimic bun în urma lui Daum? Ba da, debutul confirmat ulterior al lui Răzvan Marin. Și încercarea de a împropăta lotul cu alți jucători tineri, cum ar fi Rotariu și Nedelcu. Puțin, foarte puțin. Ce este cel mai rău, eșecul lui Daum la *naționala* României pare să fi compromis *sine die* și întreprinderea selecționarului străin. Daum a fost un selecționar slab nu din cauză că era străin, ci pentru că a arătat că este străin de misiunea care i-a fost încredințată”³. Și, ca să fim sinceri până la capăt, cauzele erau mai complexe, mai adânci, iar noi „trebuia să gestionăm problema, nu s-o calificăm”⁴.

¹ *Gazeta Sporturilor*

² *Ibidem*

³ *Ibidem*

⁴ Ion Vianu în dialogul cu Ioana Scoruș, *În definitiv...*

Firese, se caută explicații, se cer execuții publice, vajnicii *procurori* din presă și din peluză își ascut limba și creionul o vară întreagă, nimeni nu vrea să înțeleagă totuși că țara e pe butuci. Doar vocea lucidă a lui Andrei Crăciun creștează învelișul convențional al debaterii: „*Naționala* de astăzi este oglinda dezinteresului de ieri și de alaltăieri. (...) Tipii ăștia pirogravați conform sunt încă și oglinda societății noastre în declin unde munca a rămas o îndeletnicire a proștilor, căci băieții deștepți se dau cu bolizi și tinere de impecabile moravuri anvelopate cu botox – trăim, așadar, prieteni, într-o manea. Educația în România e cocălăreala, cum viața e improvizația. Și ce ați vrea atunci să fie și fotbalul nostru altceva decât un azi pe mâine, lasă-mă să te las, timpul trece, leafa merge?”¹

Mai în străfundul abisului cauzal este lipsa unei infrastructuri adecvate fotbalului de performanță, efortul aproape singular al lui Hagi, la Ovidiu, fiind insuficient. Statul s-a îmbolnăvit de *scrofuloză* și nu dă semne că s-ar vindeca în curând. De aici și neimplicarea în mișcarea sportivă, așa cum o făcea defunctul stat comunist, prezent în tot și-n toate, supărător de prezent... Abandonat de principalul *sponsor*, sportul românesc a devenit o stafie ivită pe ici, pe colo, cât să ne amintească de eroii de adineauri.

Și parcă a dispărut pasiunea pentru acest joc, copiii au alte preocupări, tribunele s-au golit, suflă un vânt al pustietății oriîncotro îți arunci ochii. Iar când galeriile se încing, se aude scandarea strămoșească, supraviețuitoarea tuturor veacurilor și vicisitudinilor istorice: „Haide pe ei, haide pe ei, pe mama lor!” Mama lor de galerii!... Ce mult a trecut din vremea în care unul dintre frații Munteanu, Dumitru (cuplul de vis al Petrolului), își aranja singur echipamentul. Dar nu oricum, ascultați-l o clipă și emoționați-vă oleacă: „Pictam! Îmi pregăteam singur și ghețele. Înainte de primele purtări, le băgam puțin în apă, apoi le băteam cu un ciocănel în vârful și pe laterale. Lăsam tari doar partea din spate și tălpile, pe care îmi

¹ *Gazeta Sporturilor*

montam niște crampoane cubice, pilită de mine. Veneau mănușă pe picior. Balerini! Simțeam mingea pe degete când o atingeam. Am și acum acasă o pereche cu care am jucat zece ani!¹

S-au dus timpurile în care aveam nu doar *națională*, ci și o altă echipă în spate, una la fel de dibace, în stare, de pildă, să aranjeze o expoziție de haine de blană la hotelul Haiducului, în ajunul unui meci crucial pentru calificarea la un turneu final. Iar acolo, în stabilimentul armatei, să fie invitați arbitrii, veniți nu dintr-o țară din „lagărul socialist“, și să plece acasă, în Occident, cu valizele pline... Da, și tot atunci zburau gențile diplomat cu dolari în vestiarul tricolorilor la capătul partidei de pomină, scurtată cu vreo două minute de fluierașii înmuiați în morala lor capitalistă cu cozile de vulpe. Ani de glorie, cu bani de ARO în pungi de plastic, cu distinși cavaleri în negru tocmiți ca la Obor și îmbiați cu „fetițe dulci ca-n București în toată lumea nu găsești“, cu jucători adversi cumpărați pe te miri ce, adevărate romane picarești sau polițiste. Și toate în numele unei generații de basm, îmbrăcată mai apoi metaforic în straie de aur, și după care vom tânji decenii de aici înainte.

Astăzi, alde Alibec și Maxim se întrec în tatuaje, frizuri și vestimentații *cool*, își târguiesc cu primii bani limuzine scumpe și serviciile sexuale ale *afroditelor* din discotecă, ignorând proverbul că „femeile îmbătrânesc și ele. Te însori cu frumoasa și rămâi cu proasta (...). O femeie te poate ridica foarte mult, poate investi banii pe care îi strângi“². Cine să-l ia în serios pe Zidane, care recunoștea că la începutul carierei sale dormea bine, „nu eram idiot să merg în baruri, beam doar apă și făceam multe exerciții. Voiam să ajung cel mai bun jucător cu orice preț“³. Hipsteri impotenți fotbalistic, scopiți de ambiție și de responsabilitate, fluturi plăpânzi roind o clipită pe orbita gloriei... Cu ne semnificative excepții, fotbaliștii contemporani

¹ *Gazeta Sporturilor*

² Tibi Bălan (ex-Sportul Studențesc, ex-Unirea Urziceni și nu numai) în *Gazeta Sporturilor*

³ *Gazeta Sporturilor*

provin din familii nevoiașe de la periferia socială, așa că, ajunși la cluburi din afară, pe salarii uriașe în comparație cu cele de acasă, ei se blazează într-o stearpă fudulie infantilă. Performanța sportivă este ultima lor preocupare, astfel încât sfârșesc ba lustruind băncile de rezerve, ba împrumutați pe unde a-nțărcat mutu' iapa, ba aruncați în băătătura natală, în mijlocul maneliștilor și atârănătorilor interesați să-i ridice în slăvi contra cost. Cosmin Bărcăuan îi atenționează: „Viața de fotbalist e scurtă. Trebuie să fii strângător, o să ai timp și să te distrezi. Așa, ce faci când ajungi la 32-34 de ani și ești pe drumuri? Mai vrei să fii atunci John Wayne? Atunci poți fi un prăpădit, iar toți care erau ca niște cățeluși pe lângă tine ori nu te mai bagă în seamă, ori îți dau un picior în fund, dacă nu mai ai bănișori”¹. Mărire și decădere, extaz și agonie, lecția dură a vieții... Iar Ionuț Radu, portarul italienilor de la Genoa și liderul *naționalei* noastre U21, le dă cel mai potrivit sfat: „Când pleci în străinătate, trebuie să îți dai seama de ce ai plecat. Nu să-ți pară rău, ci să ai o dorință mare de a-ți îndeplini visurile”². Dar mai sunt posibile și visuri fără conotație financiară? Până una-alta, George Florescu (11 selecții în *națională* și un gol înscris), acum la „U” Cluj, după ce a îmbrăcat și tricoul rușilor de la Torpedo și Dinamo Moscova, radiografiază cu luciditate aceste eșecuri pe bandă rulantă: „Părerea mea e că este o lipsă de educație, fiindcă ea nu se acumulează de la vârstele fragede ale copilăriei. Adică o educație corectă, nu bazată pe tendințele de a avea rezultate pe termen scurt. Ne lipsesc și antrenorii de la juniori, iar în familii, copiii nu au parte de cea mai bună educație. Probabil, nici în școli. Mi-e greu să realizez care ar fi problema reală, nu vreau să critic. După *Generația de Aur*, nu a mai fost nicio generație de succes, să construiască fotbaliști care să pună monopol pe locul de titular”³. Alin Toșca, vândut de Steaua în Spania, de unde Betis l-a împrumutat la PAOK Salonic, nu-l contrazice pe clujean, dimpotrivă: „Nu

¹ *Gazeta Sporturilor*

² Ibidem

³ Ibidem

cred că suntem destul de pregătiți atunci când facem pasul afară. Fotbalistul român duce lipsa pregătirii din perioada junioratului, condițiile din România nu sunt precum cele din Occident. Suntem puțin în spate și asta îi dăunează jucătorului român când ajunge afară¹. Arbitrul Alexandru Tudor bate și el cam tot acolo, semn că *marile spirite* se întâlnesc mereu: „Sesizez că doar jucătorii care au ambiție până la sacrificiu ajung la performanțe. Cei cărora li se spune devreme că au talent ajung să creadă că sunt fotbaliști și nu mai sunt dispuși să se sacrifice”². Da, deoarece „voința este o formă superioară de talent”³. De aceea, copiii dispuși să buchisească jocul ar trebui să scrie de „n” ori vocabula cu pricina până le-o deveni reflex, ca o primă lecție despre performanță și duranță. Iar cine nu e în stare, să plece grabnic, să nu îngroașe liota de speranțe eșuate pretimpuriu. Căci, dacă voință nu e, nimic nu e! Luțu, Sabin Ilie, Radu Niculescu, Mitea, Zicu, Torje, Alibec, Maxim, Stanciu, Budescu și Mitriță completează o astfel de listă, una incompletă, ce-i drept, încropită de mine în pripă. Arareori se întâmplă ca flăcăii aceștia să aibă și glagore, să-și dea seama că viața de fotbalist este mai scurtă decât o noapte de vară. Singurul lor scop stă în obținerea unor contracte din care să-și satisfacă plăcerile de mahala parvenită. Aproape că le plângi de milă văzându-i pe la 40-50 de ani rătăciți în amintiri și alcool... Măcar de-ar băga la tărtăcuță vorbele lui Rică Răducanu: „Eu nu prea m-am dus la școală, așa erau timpurile, dar le spun copiilor că e bine să învețe, să fie respectuoși, iar familia este foarte importantă aici atunci când vine vorba de educația copiilor. Eu din 3 făceam 8! Cam astea erau notele mele. Trei, patru și cinci... Dacă eu m-am dus la facultate deși nici liceul nu-l făcusem...”⁴ Sigur, vremurile acelea nu se mai întorc, însă instrucția școlară este decisivă ori-când și oriunde în viață, îndeosebi în cea postsportivă.

¹ *Gazeta Sporturilor*

² *Ibidem*

³ Cristian Geambașu (*Gazeta Sporturilor*)

⁴ *Gazeta Sporturilor*